

בעל האדמות הגדול ביותר בארץ-ישראל של שנת 1948, לא היה עבדאל קדר אל-חסיני, נציגם הוריו של משפחת חסיני התקיפה ולא יוסף חיק, בעל זכות החתימה של הקרן הקיימת. חלק הארי מהאדמות האלויות לעיבוד בארץ-ישראל, היה שייך לאללה, עובד באינטנסיביות על ידי נאמניו עלי-אדמות.

רכושו של אללה בארץ-ישראל גדל והלך בהתמדה מאז כיבושה של הארץ על-ידי הכליף עומר, שנת 639- נסיכים מוסלמים ובעלי-אדמות עשירים, שהיו רוצים להקדיש את רכושם לצדקה, היו מוכרים אותו ליד רשות-הקדש מיוחדת (תקאף). רשות-ההקדש מצידה היתה ממנה נאמנים, שהיו בעדים את הרכוש, מחלקים פירותיו לנצרכים. כהונה זו, שהיתה עוברת לרוב בירושה מאב לבן, הקנתה לבעליה כוח רב, הפכה אותה למעשה לנציגו של אללה על-אדמות. כמוהם חייבים היו להיות ברילב ונקי כפיים, כמוהם חייבים היו להיות תקיפים וצודקים.

השבוע חייב היה בית-המשפט העליון בירושלים להחליט אם נציגות זו, מחייבת גם את אללה עצמו.

פירות לקיים באללה. עוסמאן חסוני (80) היה הממונה בימי המנדט על אדמות ההקדש המוסלמי בסביבות לוד. עוסמאן נזר על לעבר-הירדן עם כיבוש העיר בידי כורחות, הקובצו והפלימי, חזר ללוד אחר שנה. לפני שנה חש עוסמאן כי קרובים ימיו למות. הוא ביקש להעביר את כהונתו לבנו יעקב (40). בית הדין השרעי נתן את הסכמתו בשמחה להמשך השושלת, אולם עוסמאן נוכח במהרה, כי ישראל יש תוקף מועט מאד להסכמת בית-הדין המוסלמי. שר האוצר והאפוסטרופוס על נכסיה-הקדשים, של רשות העובד והנכסים אחר בריחת עוסמאן העביר את הפקוח על אדמות אללה לרשות-הפתוח.

נציגו של עוסמאן, עורך הדין יצחק בן ישי, פנה לבית-הדין העליון, תבע לתת תוקף להחלטת בית-הדין המוסלמי. אחר כל עילה טובה לפניו זו. בפסק דין אחר הכיר השופט העליון ד"ר יואל זוסמן בתוקף החלטותיו של בית-המשפט השרעי לגבי אדמות ההקדש. בן-ישי ציפה כי הצד שכנגד יטוח את תוחתו על פסק-הדין התקדימי של השופט זוסמן, יעשה הכל לערערו. בהתאם לכך גם הכין את חומר ההוכחות שלו. לבן-ישי ציפתה הפתעה. נציגו האוצר והאפוסטרופוס העלו את הטענה, כי על ה"מבקשים" היה לפנות לבית-משפט השלום, לא להטריח בבקשתם את בית-הדין העליון של מדינת ישראל. כוונתם היתה ברוחה: עד שיסתיימו כל ההליכים המשפטיים של ה"פרשה" כולל אפשרויות הערעור בבית-המשפט במונח זה אפילו אדמות של אללה נשואות פירות יקרים.

האיבר אדמה את הזכויות? בית-הדין העליון לא הסכים לטענה זו, העדיף לשמוע את באי-כוחו של המבקש לפני שיקריע מי חייב למעשה לשמוע לבקשה. לבוש גלימה שחורה ובקול בוטה העלה בן-ישי את טענות המבקש: על-פי-החוק המוסלמי שיכוח אדמות ההקדש לאללה עצמו. איש אינו רשאי למכור, או לעבדן ללא רשותו המפורשת של בית הדין השרעי. עוסמאן חסוני לא לקח עמו את הבעלות על אדמות אלה כשנמלט לירדן. לכן אין האפוסטרופוס על נכסיה-הקדשים יכול לטעון לבעלות על אדמות אלה. "אחרי הכל", ציין בן-ישי בחיזוק לגלגני, "אללה לא ברח מלוד בומן המל-חמה".

בית המשפט העליון נענה לבקשת חסוני. בספטמבר יתכנס בית-המשפט שוב, יחליט אם בגלל בריחתו של עוסמאן חסוני לירדן, איבד אללה את זכויותיו על אדמות ההקדש.

משפט

קרב לפי נקודות

שלושת שופטי בית המשפט המחוזי בתל-אביב, חייבים היו להחליט בבנייה גורלית: זאם הודה לוטפי נבלוס מרצונו הטוב כי יצא אשתו, או שמא נלקחה ממנו עדות זו אינא-ובתו.

טען ישראל הייק, עורך-דינו של המודיע המשטרתי, שנאשם ברצח אשתו תוך ביסוס זליבי כמעט-מושלם לעצמו: "ההודאה ברצח לקחה ממורש באי-אמיני-עיונים. לאחר ש צדדי הכחיש כל אשמה ברצח, לקח על (חשוד בשוד 12)

עלילות צבי בן-אפרים, הגזבר ואיש-העסקים המוכשר שניהל מ"י זייר את חתימת

איש מתושבי אילת לא נדהם השבוע, למקרא הידיעה הרעשנית, שנתפרסמה בכותרותיהם הראשיות של עיתוני הערב: "גזבר עיריית אילת נצטרף, אמרו האזרחים השמנונים, ויזענו שזה יהיה סופו", אמרו תושבי אילת, החתקים והחדשים.

אפילו תושביה הטרשים ביותר של העיר הדרומית בישראל הכירו את צבי בן-אפרים, הגזבר השמן ועגולה-הפנים של העיריה. "הוא פקח מאד", היתה דעת הרוב בעיר. "הוא מנהל", היתה דעת המיעוט. גם אלה וגם אלה לא חלקו על כשרונותיו של בן-אפרים, העריכו סגולותיו החל ב"ערום" וכי לה בגבול מקצועי."

השמועות על עברו של בן-אפרים רדפו אותו והשיגוהו, כבר בימים הראשונים לבואו לאילת, מיד אחרי סופו של מבצע סיני. "בן-אפרים מעורב בפרשת כספי מכוניות האופים", לחשו תושביה חברי מפא"י, "בן-אפרים מעל בכספי עיריית צפת", ספרו חברי אחדות-העבודה, "בן-אפרים היה איש אצ"ל וחבר בית-המשפט של הארגון", הסתכלו עליו צעירי חרות בערצה.

בן-אפרים עצמו היה לועז תמיד לכל. "אני גנב", היה נוהג להתפאר, "איש לא יוכל לסדר אותי", היה כרטיס הביקור שלו, "נכנסתי למפא"י משום שאני צריך להתפרנס", היה מספר לדוברי רומנית, "כולם גנבים", היה מסכם בערבית. זיעותיו במדי עים, בשפות, במתמטיקה ובמשפטים היו כמעט מושלמות. הוא ידע את הכל או היתמר לדעת את הכל. בהוצאותיו האי-שיות נהג ביד רחבה, טס מתל-אביב לאילת ומאילת לתל-אביב פעמים בשבוע, וזל בהתאם למידות גופו המגושמות, ביקרות שבי מסעדות, ונסע במכוניות מיוחדות בכל קצות הארץ. "בן-אפרים ישלם", היתה סיסמת הכספים של עיריית אילת ממש כמו סיסמת האחוז התל-אביבית "ישלם".

★ ★ ★
בית קפה ברחוב הירקון

בשרנוכביץ שברומניה היתה משפחת אוסלנדר מן העשירות שבמשפחות היהודיות המקומיות. בן-יחיד לאמו האלמנה, גדל צבי הצעיר בשפע ובכל טוב. מוקף בחפונות ובכל שחשקו נפשו, צמח הילד המסופח באהבה, שהולפה בכמויות ליצור רגשי ועגלגל שכל אחד מבאי ביתה של משפחת אוסלנדר המכובדת היה נוהג לצב"ט, ללספו ולנשקו.

לארץ ישראל עלה צבי אוסלנדר הצעיר, לכשהגיע לפרקו ונישא לאשתו הראשונה דורית, בסוף שנות השלושים. הוא הביא אתו חלק ניכר מכספי אמו, רכש משק חקי לאי לא קטן בסביבות הרצליה וניהלו בכש"רוננו הטכני הרגיל לעסקים ולכספים.

קרב מלחמת העולם השנייה הוריע עסקיו של צבי אוסלנדר. מהסור מספוא וקששים אחרים נאלץ היה למכור את משקו לעבור לענף עסקים אחר לגמרי: הוא רכש את בית הקפה המפורסם, באותם הימים, ספלנדיד, בקרן הרחובות בוגרשוב והירוקן בתל-אביב, החל להגלו בעזרת אשתו הצעירה. בשנה הראשונה למלחמה שפעה קופתו של ספלנדיד. חיללים בריטיים, פולנים מצ'באו של אנדרס, ערבים מיפו ואנשי המודיעין של השיי והאצ"ל מילאו את בית הקפה בהמוניהם. בן-אפרים היה מאושר. אושרו לא נמשך זמן רב. באחת הימים נוכח הוא לדעת כי אשתו, דורית, בוגדת בו עם ערבי תושב יפו. מביאו הקבועים של בית הקפה ביפו.

שלוש ביות של צבי אוסלנדר הופר עד מהרה. כשעזבה אותו אשתו סופית, מכר את שמו לקפה דליה, עבר בעצמו לעסוק בעסקים אחרים.

תולדות חייו של צבי אוסלנדר-בן-אפרים רצופים מעברים פתאומיים מענף לענף, ממקום למקום, מחבל ארץ אחד למשנהו. איש כמעט אינו יודע על גלגוליו המרדניים. הוא עצמו היה נוהג להפיק סביבו תלדי תילים של סיפורים ואגדות, סיפר באחת ההזדמנויות, כי הוא הוא שדן למחת בבית דין סודי של האצ"ל את שני הסרגיסטים שנתלו בחורשות תנייה, סיפר בעצמו בהרדמות אחרת כי לא היה כלל מחבריו הפעילים של הארגון הצבאי הלאומי. מפסק די אצ"ל עצמו, מסתייגים היום: "צבי היה חבר בארגון, אך לא חבר פעיל". בתום מלחמת השחרור כיהן צבי אוסלנדר,

שנישא בשנית, כמזכיר החוץ של מושב משגב-דב הבית-ירי שליד גדרה. משם נעלם הוא לפתע פתאום, מבלי לתבוע אפילו את משקו שהוחזר על ידי מזכירות המושב. "התגלו אי-סדרים", מספרים היום חברי המושב, "אי אפשר היה למצוא את הידים ואת הרגלים בספרים שצבי השאיר אחריו". אחרי משגב-דב נתגלה צבי אוסלנדר, ש" החליף כבר את שמו לבן-אפרים, בצפת. יש המספרים כי הוא נתקבל לשם בהמלצת אנשי משרד ראש הממשלה שקשרו אתו את קשריהם בהיותו עוד בעל בית הקפה ספלנדיד. יש הטוענים כי נתקבל לעיריית צפת בזכות כשרונותיו. גם אלה וגם אלה אינם מכחישים את העובדה הידועה והמאור שרת בפי אנשי עיריית צפת: בן-אפרים גורש מצפתו, אחרי שנתגלה כי זיף כמה צ'קים בנתימתו של ראש העירייה אברהם הכהן.

★ ★ ★
אור בחצות הלילה

רתחנה האחרונה של גזבר עיריית אילת, לפני שנתמנה למשרתו הנכבדה, היתה בבית החרושת קינור פריזוד בחיפה. משם פוטר בן-אפרים, אחרי שעוררית מעיי לות, שהחזיקה בעודה באיבה. מכיריו ומיר דעיו מתקשים להחליט בדבר הניסוח המדויק. "הרשעתו של בן-אפרים כוסלה", אומרת הגירסה הרושמית של ראש-עיריית אילת חנוך נגר. קשה להבין מה היא משמעותה של גירסה זו: האם הגזבר ערערו על ההרשעה, או שמא נחזן הגזבר המצליח.

בימים בהם נתקבל צבי בן-אפרים לעבודה במועצת אילת, לא היה לאיש מן העסקנים המקומיים, לא פנאי וגם לא רצון, לעסוק בתולדות חייו של הפקיד החדש. זרם התרשבים החדשים לעיר הדרום גבר בכל יום. מאות פקידי ממשלה, חברי כנסת, שרים ושגרירים הציפו את המקום השומם שנתפרסם בין לילה, עם פרוץ מבצע סיני וסיומו. חשיבותה של עיר הנמל עלתה וישגתה. מועצת העיר היתה זקוקה באופן חרוף למנהל עסקים רציני ובר-זיכרון. לא היה ספק כי בדמותו של צבי בן-אפרים נמצא האיש הדרוש.

בן-אפרים נכנס לעבודתו בקצב של סופה דרומית. הוא כבש מיד את לב כל עוזריו והכפופים למרותו ביכולת עבודתו. "מתי האיש הזה מוצא לו זמן לנוח", היו שוארות הפקידות בהערצה. "בן-אפרים עובד", היו אומרים תושבי אילת איש לרעהו כשי היו חוזרים אחרי חצות לבתיהם, עוברים על צריף משרד הגזברות המואר באור ני און, שהיה בוקע מחדרו של בן-אפרים. במשרד הממשלה השונים, בחברות ובנקים היו מעריצים את בן-אפרים. "כל זמן שיש לכם את בן-אפרים, לא תלכו לאיבוד", היו פקידי המוסדות מנחמים את עסקני אילת, שהיו באים לתנות את מר גורלם. "הוא יוציא אתכם מן הבוק".

באילת, הרגילה לקצב עבודה בסלני ול" עובדים בטלנים, היתה תפוקת עבודתו של בן-אפרים והצלחתו הפיננסיות בבחינת ה"פלא השמיני של העולם. כולם העריצו את הגזבר השמן. אנשי אחדות-העבודה כמפא"י, שותפי הקואליציה העירונית, שיבחו אותו והלילו אותו בפניו. אפילו כשבאחד הימים הגיעה לאילת השמועה הנוראה על מעלליו של בן-אפרים בקינור-פריזוד, התנהלה החקירה בכפפות של משי. בן-אפרים התנדב להמציא לחברי המועצה השואלים את תיק החקירה, הוכיח להם כי הוא חף מכל פשע, נקי מכל אשמה.

★ ★ ★
זווחות בארבע אוקטבות

מיהו ראש העיר האמיתי של אילת? על כך היו תמיד נחלקות הדעות באילת ומחוצה לה. כולם הצריכו את מעשיו של ראש עיריית אילת, חנוך נגר. כולם ידעו כי הוא אחד מחתיקה של העיר, ושבעשנותיו זכו אילת ותושביה להרבה מהישגיהם הנר כחיים. אך מאתו יום בו כבש צבי בן-אפרים את מקומו החשוב ליד שלחן מר חלת המועצה, היה נדמה מיום ליום כי חנוך נגר הנמך והרזה ממעט ואחזק ליד דמותו הענקית ושופעת המרץ של בן-אפרים. חנוך נגר לא הכחיש עובדות אלה מעולם. עמיתו לעיניו של הכתיש עובדות אלה עקבית ובלתי-פוסקת. "תנו לי הוכחות", היה אומר, בכל פעם שתיבאו לפניו תושבי אילת את עצומותיהם נגד הגזבר ויד ימינו, "הוא אדם

ישר. רק טובת המועצה עומדת לנגד עיניו", היה חנוך ואומר בכל הזדמנות. חלוקת התפקידים בין חנוך נגר לצבי בן-אפרים היתה מושלמת. נגר קיבל על עצמו את תפקיד ההיפולומאט, המתחך ואיש החל"ק-קוח. בן-אפרים היה האיש שמאחורי הקל"עיס והרמקול הצעקני מלפני הקלעים. במש"דים הממשלתיים היה צופק יצורה, מקלל בכל השפות שבעולם ומבשר ברעשנות על קיומו. הכרזותיו על איתלותו בהחלטות המועצה הקואליציונית, בחברי הנהלתה ובי ראש המועצה בכבודו ובעצמו, הלכו ונעשו תקיפות יותר בכל יום: "אני מצפצף על המועצה ועל חבריה", היה נוהג להגיד בכל הזדמנות בארבע אוקטבות, "שילכו לעזאזל הם לא מבינים כלום! אני אלך לבית הסוהר ולא הם, אם יקרה משהו".

במרוצת הימים טענו רבים מתושבי אילת ש"קרה משהו". התלונות הלכו ורבו, נש" מעו תחילה בחדר-החדרים, אחרי כן בדוכני האספרסו, יותר מאוחר במרפסות המועצה ולבסוף בתוך חדריה. "פרוטקציה!" סערו הרוחות, "בן-אפרים רמאי!" צרחו תושבים נרגשים.

התלונות היו רבות. הסיפורים היו מסמרי-רשיעות. הוכחות לא ממש לא נמצאו בידי איש. אך ברוב-רובם של הסיפורים נמצא תמיד המכנה המשותף שלהם: עורך הדין צבי טוב, יועצה המשפטי של המועצה.

★ ★ ★
שליחות סודית ללבנון

צבי טוב הקדים לבוא לאילת לפני בן-אפרים. בין הראשונים של עונת ה"בהלה לזהב". הגיע גם הגבר הנמוך וה"חיכני, הציג את עצמו כ"עורך דין טוב ששמו צבי טוב". הבריות חיכיו ואמרו: "טוב מאד".

הלקוחות זרמו בזרם אדירים. גם מבלי לדעת שלפניהם אחד מסובי עורכי הדין בארץ, שהסתבך בחובות כספיים עצומים בתל-אביב, חיכו תושבי אילת בזה אחר זה לפני חדר הקבלה של צבי טוב, במרתף מס' עדת ספרי. צבי טוב היה הפרקליט היחיד, גם כשנתקבל לעבודה במועצה, כיועצה ה"משפטית, נשאר הפרקליט היחיד של אילת. הוא היה מציג את תביעותיהם של תושבי העיר, בפני פרקליט המועצה, שהיה במקרה צבי טוב, והיה מייצג את עיני המועצה

ראש-העיר חנוך נגר האמין אסונות שיוחרת בכשרונותיו של בן-אפרים. תוכיחו לו, היה אומר בכל פעם שהתלוננו על הגזבר.

בפניו אי נגד תושבי העיר, שחיו מייצגים במקרה על ידי צבי טוב בצורה כזו פרחו העסקים, טוב שתחיל "שלם חלק מן החר"בות הצפוניים, התפנה לעסקים משלו באילת. הפרקליט הצליח העדיף להשקיץ את כספו ממש ליד אפרו. הוא נכנס לשותפות עם בעלי המסעדה סנפיר שמעל לתקרתו, הביא לעזרתו את קובה המפורסם מתל-אביב, מנהל באימים ידע, שנאשם בכמה תיקי הונאה ושכעצמו תיה גם מנהלו הראשון של